

KOMISJONI DELEGEERITUD MÄÄRUS (EL) 2023/662,**20. jaanuar 2023,****millega muudetakse delegeeritud määrust (EL) 2015/63 seoses tuletisinstrumentidest tulenevate kohustuste arvutamise meetodikaga**

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. mai 2014. aasta direktiivi 2014/59/EL, millega luuakse krediidasutuste ja investeerimisühingute finantsseisundi taastamise ja kriisilahenduse õigusraamistik ning muudetakse nõukogu direktiivi 82/891/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 2001/24/EÜ, 2002/47/EÜ, 2004/25/EÜ, 2005/56/EÜ, 2007/36/EÜ, 2011/35/EL, 2012/30/EL ja 2013/36/EL ning määruseid (EL) nr 1093/2010 ja (EL) nr 648/2012, ⁽¹⁾ eriti selle artikli 103 lõiget 7,

ning arvestades järgmist:

- (1) Komisjoni delegeeritud määruse (EL) 2015/63 ⁽²⁾ artikli 5 lõike 3 kohaselt on tuletislepingutest tulenevad kohustused üks komponent, mille alusel arvutatakse finantsinstitutsioonide poolt kriisilahendusrahastusse tehtavad aastased osamaksed. Eelkõige hinnatakse kõnealuse artikli lõike 1 kohaste tuletislepingutest tulenevate kohustuste kvartalipõhiselt arvutatud aasta keskmist summat vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 575/2013 ⁽³⁾ artiklitele 429, 429a ja 429b.
- (2) Enne Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2019/876 ⁽⁴⁾ jõustumist pidid finantsinstitutsioonid vastavalt määruse (EL) nr 575/2013 artiklitele 429, 429a ja 429b arvutama oma tuletisinstrumentide riskipositsiooni väärtuse turuväärtuse meetodil ehk praeguse riskipositsiooni meetodil vastavalt kõnealuse määruse artiklile 274, mis käsitleb finantsvõimenduse määra riskipositsiooni arvutamist.
- (3) Määrusega (EL) 2019/876 muudeti määrust (EL) nr 575/2013. Eelkõige asendati artiklid 429, 429a ja 429b uute artiklitega 429–429 g. Selle muudatusega kehtestati muu hulgas määruse (EL) nr 575/2013 artiklis 429c finantsinstitutsioonidele kohustus arvutada tuletislepingute riskipositsiooni väärtus vastavalt turuväärtuse meetodile, mida tuntakse vastaspoole krediidiriski standardmeetodina, millega asendati praeguse riskipositsiooni meetod, kusjuures see kohustus mõjutab *ex ante* osamakseperioode alates 2023. aastast.
- (4) Vastaspoole krediidiriski standardmeetodit ei ole võimalik kohaldada tuletislepingutest tulenevate kohustuste hindamisel, kui sellist hindamist on vaja teha delegeeritud määruse (EL) 2015/63 kohaldamisel. Kõnealuse meetodi kohaldamine tekitab moonutusi tuletislepingutest tulenevate kohustuste arvutamisel, mis mõjutaks mõningaid finantsinstitutsioone rohkem kui teisi. See on tingitud esiteks sellest, et teatavates kohaldatavates valemites kasutatakse null alammäära, mis mõjutab finantsinstitutsioone erinevalt, sõltuvalt sellest, kas nad kasutavad rahvusvahelisi finantsaruandlusstandardeid (IFRS), ning teiseks tehnilistest raskustest ja ebakindlusest potentsiaalse

⁽¹⁾ ELT L 173, 12.6.2014, lk 190.

⁽²⁾ Komisjoni 21. oktoobri 2014. aasta delegeeritud määrus (EL) 2015/63, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/59/EL seoses kriisilahendusrahastustesse tehtavate *ex-ante*-osamaksetega (ELT L 11, 17.1.2015, lk 44).

⁽³⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta määrus (EL) nr 575/2013, mis käsitleb krediidasutuste suhtes kohaldatavaid usaldatavusnõudeid ja millega muudetakse määrust (EL) nr 648/2012 (ELT L 176, 27.6.2013, lk 1).

⁽⁴⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2019. aasta määrus (EL) 2019/876, millega muudetakse määrust (EL) nr 575/2013 seoses finantsvõimenduse määra, stabiilse netorahastamise kordaja, omavahendite ja kõlblike kohustuste nõuete, vastaspoole krediidiriski, tururiski, kesketes vastaspooltes olevate positsioonide, ühiseks investeerimiseks loodud ettevõtjates olevate riskipositsioonide, riskide kontsentreerumise, aruandlus- ja avalikustamismõuetega ning millega muudetakse määrust (EL) nr 648/2012 (ELT L 150, 7.6.2019, lk 1).

tulevase riskipositsiooni arvutamise valemite kohaldamisel. Seepärast tuleb võimaldada finantsinstitutsioonidel kasutada tuletislepingutest tulenevate kohustuste hindamisel praeguse riskipositsiooni meetodit ja kehtestada varem määruses (EL) nr 575/2013 sätestatud meetod delegeeritud määruses (EL) 2015/63.

- (5) Seepärast tuleks delegeeritud määrust (EL) 2015/63 vastavalt muuta.
- (6) Kriisilahendusasutustele tuleb anda rohkem aega, et nad saaksid võtta kooskõlas muudetud nõuetega vastu kriisilahendusrahastusse tehtavaid osamakseid käsitlevad otsused ja neist teatada. Seepärast tuleb ette näha üleminekukord 2023. aastaks, millega pikendatakse sellise teatamise tähtaegu.
- (7) Kuna kriisilahendusasutused peavad 2023. aasta osamaksete arvutamiseks ja kogumiseks hakkama muudetud nõudeid kohaldama võimalikult kiiresti, tuleb ette näha, et käesolev määrus jõustub selle avaldamisele järgneval päeval.
- (8) Delegeeritud määruse (EL) 2015/63 artikli 14 lõike 4 kohaselt peavad finantsinstitutsioonid esitama kriisilahendusasutustele osamaksete arvutamiseks vajaliku teabe iga aasta 31. jaanuariks. Finantsinstitutsioonidele tuleb üleminekukorra alusel anda selle teabe esitamiseks 2023. aastal aega juurde üks kuu.
- (9) Samuti on vaja, et kriisilahendusasutused saaksid aegsasti enne 2023. aastaks kehtestatud tähtaega anda finantsinstitutsioonidele kooskõlas tehtud muudatustega juhiseid kõnealuse teabe esitamiseks, et vältida õiguskindlusetust seoses meetodiga, mida peab kohaldama 2023. aastal tuletislepingutest tulenevate kohustuste väärtuse hindamiseks. Selleks et tagada arvutusmeetodi järjepidevus osamakseperioodide vahel ja võimaldada kriisilahendusasutustel anda alates 1. oktoobrist 2022 välja juhised sellise teabe esitamiseks kooskõlas käesoleva määrusega, tuleks käesolevat määrust kohaldada tagasiulatuvalt alates sellest kuupäevast,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Delegeeritud määrust (EL) 2015/63 muudetakse järgmiselt.

- 1) Artiklisse 3 lisatakse punkt 30:

„30) „tuletislepingutest tulenevad kohustused“ – tuletislepingust tulenevad individuaalsed kohustused või, kui see on asjakohane, määruse (EL) nr 575/2013 II lisas loetletud tuletislepingute tasaarvestatavate tehingute kogumist tulenevad kohustused.“

- 2) Artikli 5 lõige 3 asendatakse järgmisega:

„3. Käesoleva jao kohaldamisel hinnatakse määruse (EL) nr 575/2013 II lisas loetletud tuletislepingutest, sealhulgas bilansivälisest tuletislepingutest tulenevate lõikes 1 osutatud kohustuste aastast keskmist summat, mis arvutatakse kvartalipõhiselt, vastavalt käesoleva määruse artiklitele 5a–5e.

Tuletislepingutest tulenevatele kohustustele määratud väärtus ei või siiski olla alla 75 % samade kohustuste väärtusest, mis saadakse asjaomase finantsinstitutsiooni suhtes kohaldatavate raamatupidamisstandardite kohaldamisel finantsaruannete koostamise eesmärgil.

Kui finantsinstitutsiooni suhtes kohaldatavate siseriiklike raamatupidamisstandardite alusel puudub teatavate tuletisinstrumentide puhul raamatupidamislik riskipositsiooni näitaja, sest neid tuletisinstrumente hoitakse bilansiväliselt, esitab finantsinstitutsioon kriisilahendusasutusele asenduskuluna kõnealuste tuletisinstrumentide õiglaste väärtuste summa, kui summa on negatiivne, ja lisab need tuletisinstrumentid bilansilisele raamatupidamislikule väärtusele.“

3) Lisatakse artiklid 5a–5e:

„Artikkel 5a

Tuletisinstrumentide riskipositsiooni väärtus

1. Finantsinstitutsioonid määravad määruse (EL) nr 575/2013 II lisas loetletud tuletislepingute, sealhulgas bilansiväliste tuletislepingute riskipositsiooni väärtused kindlaks vastavalt artiklis 5b sätestatud turuväärtuse meetodile.

Riskipositsiooni väärtuse kindlaksmääramisel võivad finantsinstitutsioonid võtta kooskõlas artikliga 5d arvesse uuenduslepingute ja muude tasaarvestuskokkulepete mõju. Toodetevahelist tasaarvestust ei kohaldata. Finantsinstitutsioonid võivad siiski tasaarvestada määruse (EL) nr 575/2013 II lisas loetletud mis tahes tootekategooria piires, kui nende suhtes kohaldatakse lepingujärgset toodetevahelist tasaarvestuskokkulepet.

2. Kui tuletislepingutega seotud tagatise andmine vähendab kohaldatava raamatupidamistava kohaselt kohustuste summat, tühistavad finantsinstitutsioonid selle vähenemise.

3. Lõike 1 kohaldamisel võivad finantsinstitutsioonid riskipositsiooni väärtuse sellest osast, mis vastab praegusele asenduskulule, maha arvata vastaspoolele antud rahalise muutuvtagatise, niivõrd kui võrd muutuvtagatist ei ole kohaldatava raamatupidamistava kohaselt juba riskipositsiooni väärtust vähendavana arvesse võetud ja kui täidetud on kõik järgmised tingimused:

- a) tehingute puhul, mida ei kliirita määruse (EL) nr 575/2013 artikli 4 lõike 1 punktis 88 määratletud nõuetele vastava keskse vastaspoole kaudu, ei ole saajast vastaspoolele antud raha eraldatud;
- b) muutuvtagatist arvutatakse ja vahetatakse iga päev, võttes aluseks tuletisinstrumentide turuhinnas hinnatud positsioonid;
- c) rahaline muutuvtagatis on antud samas valuutas kui tuletislepingu arveldusvaluuta;
- d) vahetatud muutuvtagatise suuruseks on kogusumma, mis oleks vajalik tuletisinstrumenti turuhinnas hinnatud riskipositsiooni täielikuks kustutamiseks, pidades kinni künnisest ja minimaalsetest ülekandesummadest, mida finantsinstitutsiooni puhul kohaldatakse;
- e) tuletisleping ja muutuvtagatis finantsinstitutsiooni ja asjaomase lepingu vastaspoole vahel on kaetud üheainsa tasaarvestuslepinguga, mida finantsinstitutsioon võib artikli 5d kohaselt käsitada riski vähendavana.

Juhul kui tuletisleping kuulub nõuetele vastava tasaarvestuse raamlepingu alla, tähendab arveldusvaluuta esimese lõigu punkti c kohaldamisel mis tahes arveldusvaluutat, mis on kindlaks määratud tuletislepingus või seda reguleerivas nõuetele vastavas tasaarvestuse raamlepingus.

Kui finantsinstitutsioon kajastab vastaspoolelt saadud rahalist muutuvtagatist kohaldatava raamatupidamistava kohaselt tasumisele kuuluva kohustusena, võib ta arvata selle kohustuse riskipositsiooni näitajast välja, tingimusel et täidetud on esimese lõigu punktides a–e sätestatud tingimused.

4. Lõike 3 kohaldamisel kohaldatakse järgmist:

- a) makstud muutuvtagatise mahaarvamine on piiratud riskipositsiooni väärtuse selle osaga, mis vastab negatiivsele praegusele asenduskulule;
- b) finantsinstitutsioon ei kasuta makstud rahalist muutuvtagatist potentsiaalse tulevase krediidiriski positsiooni summa vähendamiseks, sealhulgas artikli 5e lõike 1 punkti b alapunkti ii kohaldamise eesmärgil.

5. Erandina lõikest 1 võivad finantsinstitutsioonid kasutada määruse (EL) nr 575/2013 II lisa punktides 1 ja 2 loetletud tuletislepingute riskipositsiooni väärtuse kindlaksmääramiseks artiklis 5c sätestatud lihtsustatud riskipositsiooni meetodit, tingimusel et kõnealuste finantsinstitutsioonide tuletisinstrumentidealase bilansilise ja bilansivälise tegevuse maht vastab kõnealuse määruse artikli 273a lõikes 2 sätestatud tingimustele.

Kõnealust lihtsustatud riskipositsiooni meetodit kohaldavad finantsinstitutsioonid ei vähenda riskipositsiooni näitajat saadud rahalise muutuvtagatise summa võrra.

Artikkel 5b

Turuväärtuse meetod

1. Tasaarvestatavate tehingute kogumi tasandil tuletislepingutest tulenevate kohustuste praegune asenduskulu on nende lepingute netoturuväärtuse absoluutväärtus koos hoitava või antud tagatisega, kui netoturuväärtuse arvutamisel tasaarvestatakse positiivne ja negatiivne turuväärtus. Sel eesmärgil käsitavad finantsinstitutsioonid üksikut tuletistehingut oma tasaarvestatavate tehingute kogumina.
2. Potentsiaalse tulevase krediidiriski positsiooni kindlaksmääramiseks korrutavad finantsinstitutsioonid asjakohasel juhul kas tinglikud väärtused või alusvara väärtused tabelis 1 esitatud protsendimääradega, lähtudes sealjuures järgmisest:
 - a) tuletislepinguid, mis ei kuulu ühtegi tabelis 1 esitatud viiest kategooriast, käsitletakse kaupadega (v.a väärismetallid) seotud lepingutena;
 - b) tuletislepingute puhul, milles on sätestatud põhisumma tagasimaksmine mitmes järgus, korrutatakse protsendimäärad lepinguga ettenähtud selliste maksete arvuga, mis on veel tegemata;
 - c) tuletislepingute puhul, mis on struktureeritud sellisel, et tagasi maksmata nõuded arveldatakse kindlaksmääratud maksekuupäevadel, ja mille puhul lepingutingimusi korrigeeritakse sellisel, et kõnealustel kindlaksmääratud kuupäevadel on tuletislepingu turuväärtus null, võrdub järelejäänud tähtaeg järgmise korrigeerimise kuupäevani jäänud ajaga. Kõnealustele tingimustele vastavate intressimääralepingute puhul, mille järelejäänud tähtaeg on pikem kui üks aasta, ei ole protsendimäär madalam kui 0,5 %.

Tabel 1

Järelejäänud tähtaeg	Intressimääralepingud	Valuutakursside ja kullaga seotud lepingud	Aktsiatega seotud lepingud	Muude väärismetallidega kui kuld seotud lepingud	Muude kaupadega kui väärismetallid seotud lepingud
Üks aasta või vähem	0 %	1 %	6 %	7 %	10 %
Üle ühe aasta, kuid mitte üle viie aasta	0,5 %	5 %	8 %	7 %	12 %
Üle viie aasta	1,5 %	7,5 %	10 %	8 %	15 %

3. Riskipositsiooni väärtus on praeguse asenduskulu ja potentsiaalse tulevase krediidiriski positsiooni summa.

Artikkel 5c

Lihtsustatud riskipositsiooni meetod

1. Lihtsustatud riskipositsiooni meetodi puhul korrutavad finantsinstitutsioonid riskipositsiooni väärtuse kindlaksmääramiseks iga instrumendi tingliku väärtuse tabelis 2 esitatud protsendimääraga.

Tabel 2

Algne tähtaeg	Intressimääralepingud	Valuutakursside ja kullaga seotud lepingud
Üks aasta või vähem	0,5 %	2 %
Üle ühe aasta, kuid mitte üle kahe aasta	1 %	5 %
Täiendav juurdearvestus iga lisanduva aasta kohta	1 %	3 %

2. Finantsinstitutsioonid võivad intressimääralepingute riskipositsiooni väärtuse arvutamisel kasutada kas algset või järelejäänud tähtaega.

Artikkel 5d

Lepingulise tasaarvestuse aktsepteerimine riski vähendavana

Finantsinstitutsioonid võivad kooskõlas artikliga 5e käsitleda riski vähendavana ainult järgmist liiki lepingulisi tasaarvestuskokkuleppeid, tingimusel et pädevad asutused on tasaarvestuskokkulepet määruse (EL) nr 575/2013 artikli 296 kohaselt aktsepteerinud ning finantsinstitutsioon täidab kõnealuse määruse artiklis 297 sätestatud nõudeid:

- a) finantsinstitutsiooni ja tema vastaspoole vahelised kahepoolsed uuenduslepingud, mille alusel vastastikused nõuded ja kohustused ühendatakse automaatselt nii, et iga uuendamise tagajärjel fikseeritakse ühtne netosumma ja jõustub uus poolte jaoks siduv leping, mis asendab kõik varasemad lepingud ja kõik neist tulenevad poolte vahelised kohustused;
- b) muud kahepoolsed kokkulepped finantsinstitutsiooni ja tema vastaspoole vahel.

Artikkel 5e

Mõju, mis tuleneb tasaarvestuse aktsepteerimisest riski vähendavana

1. Finantsinstitutsioonid käsitlevad lepingulisi tasaarvestuskokkuleppeid järgmiselt.

- a) Uuenduslepingute puhul võivad finantsinstitutsioonid kaaluda asjaomaste brutosummade asemel kõnealustes lepingutes fikseeritud üksikuid netosummasid.

Artikli 5b kohaldamisel võivad finantsinstitutsioonid võtta uuenduslepingut arvesse järgmise kindlaksmääramisel:

- artikli 5b lõikes 1 osutatud praegune asenduskulu;
- artikli 5b lõikes 2 osutatud põhisumma tinglikud väärtused või alusvara väärtused.

Lihtsustatud riskipositsiooni meetodi kohaldamisel võivad finantsinstitutsioonid artikli 5c lõikes 1 osutatud tingliku väärtuse kindlaksmääramisel võtta põhisumma tingliku väärtuse arvutamisel arvesse uuenduslepingut. Sellistel juhtudel kohaldavad finantsinstitutsioonid tabelis 2 esitatud protsendimäärasid.

- b) Muude tasaarvestuskokkulepete puhul kohaldavad finantsinstitutsioonid artiklit 5b järgmiselt:

- i) artikli 5b lõikes 1 osutatud praeguse asenduskulu leidmiseks tasaarvestuskokkuleppega hõlmatud lepingute puhul võetakse arvesse kokkuleppest tulenevat tegelikku hüpoteetilist netoasenduskulu; kui tasaarvestusest tuleneb netoasenduskulu arvutava finantsinstitutsiooni jaoks netonõue, loetakse praeguseks asenduskuluks null;
- ii) artikli 5b lõikes 2 osutatud potentsiaalse tulevase krediidiriski positsiooni väärtust vähendatakse kõigi tasaarvestuskokkuleppega hõlmatud lepingute puhul järgmise valemi kohaselt:

$$PCE_{\text{red}} = 0,4 \cdot PCE_{\text{gross}} + 0,6 \cdot NGR \cdot PCE_{\text{gross}}$$

kus:

PCE_{red} = kõigi asjaomase vastaspoolega sõlmitud juriidiliselt kehtiva kahepoolse tasaarvestuskokkuleppega hõlmatud lepingute potentsiaalse tulevase krediidiriski positsiooni vähendatud väärtus;

PCE_{gross} = kõigi asjaomase vastaspoolega sõlmitud juriidiliselt kehtiva kahepoolse tasaarvestuskokkuleppega hõlmatud lepingute potentsiaalse tulevase krediidiriski positsiooni väärtuste summa, mille arvutamiseks korrutatakse kõnealuste lepingute põhisummade tinglikud väärtused tabelis 1 esitatud protsendimääradega;

NGR = neto-bruto suhtarv, mis leitakse kõigi asjaomase vastaspoolega sõlmitud juriidiliselt kehtiva kahepoolse tasaarvestuskokkuleppega hõlmatud lepingute netoasenduskulu (lugeja) ja kõigi kõnealuse vastaspoolega sõlmitud juriidiliselt kehtiva kahepoolse tasaarvestuskokkuleppega hõlmatud lepingute brutoasenduskulu (nimetaja) jagatisena.

2. Potentsiaalse tulevase krediidiriski positsiooni arvutamisel lõike 1 punkti b alapunktis ii esitatud valemi kohaselt võivad finantsinstitutsioonid käsitleda tasaarvestuskokkuleppega hõlmatud täiesti sarnaseid tuletislepinguid ühe lepinguna, mille tinglik põhisumma võrdub netolaekumistega.

Artikli 5c lõike 1 kohaldamisel võivad finantsinstitutsioonid käsitleda tasaarvestuskokkuleppega hõlmatud täiesti sarnaseid tuletislepinguid ühe lepinguna, mille tinglik põhisumma võrdub netolaekumistega, kusjuures tinglikud põhisummad korrutatakse artikli 5c tabelis 2 esitatud protsendimääradega.

Käesoleva lõike kohaldamisel käsitatakse täiesti sarnaste tuletislepingutena valuutaforvardeid või muid sarnaseid lepinguid, mille tinglik põhisumma võrdub rahavooga, kui rahavoog peab lepingujärgselt laekuma samal väärtuspäeval ja täielikult samas valuutas.

3. Kõigi muude tasaarvestuskokkuleppega hõlmatud tuletislepingute puhul võivad finantsinstitutsioonid vähendada kohaldatavaid protsendimäärasid, nagu on esitatud tabelis 3.

Tabel 3

Algne tähtaeg	Intressimääralepingud	Valuutalepingud
Üks aasta või vähem	0,35 %	1,50 %
Üle ühe aasta, kuid mitte üle kahe aasta	0,75 %	3,75 %
Täiendav juurdearvestus iga lisanduva aasta kohta	0,75 %	2,25 %

4. Intressimääralepingute puhul võivad finantsinstitutsioonid valida kas algse või järelejäänud tähtaja.“

4) Artiklisse 20 lisatakse lõiked 6 ja 7:

„6. Erandina artikli 13 lõikest 1 teavitavad kriisilahendusasutused 2023. aasta osamakseperioodil igat artiklis 2 osutatud finantsinstitutsiooni oma otsustest, millega määratakse kindlaks iga finantsinstitutsiooni poolt tasumisele kuuluv aastane osamakse, 31. maiks 2023.“

7. Erandina artikli 14 lõikest 4 esitatakse kõnealuses lõikes osutatud teave, mis tuleb esitada kriisilahendusasutusele 2023. aastal, hiljemalt 28. veebruariks 2023.“

Artikkel 2

Jõustumine ja kohaldamine

Käesolev määrus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Seda kohaldatakse alates 1. oktoobrist 2022.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, 20. jaanuar 2023

Komisjoni nimel
president
Ursula VON DER LEYEN
